

דרנגר, שמשון (סימק) (1917-1943)

(Shimshon Draenger [Simek]). מנהיג מחתרת. דר' נולד בקרקוב, בהיותו בן 13 הצטרף לתנועת 'עקיבא', היה לאחד מחבריה המרכזיים ולחבר הנהגתה, ועד פרוץ מלחמת-העולם השנייה ערך את בטאון התנועה 'דברי עקיבא' ואת השבועון 'צעירים'. ב-22 בספטמבר 1939, זמן קצר אחרי כיבוש קרקוב בידי הגרמנים, נאסר דר' עם אשתו לעתיד, גוסטה דוידזון (דרנגר), ונכלא במחנה טרופאו (Troppau). הוא נאסר בגלל פירסומים של אירנה הרנד, פעילה אוסטריית בתנועה אנטי-נאצית, בעיתון שערך. אחרי ששוחרר מן הכלא בדצמבר 1939 ריכז דר' מחדש את חניכיו במסגרת פעילות חינוכית, וכן שיקם את קן 'עקיבא' בורשה. בראשית המלחמה ניסה להציל את חבריו לתנועה על-ידי הברחתם לסלובקיה, אך נכשל. מדצמבר 1941 עד אוגוסט 1942 ניהל דר' את חוות ההכשרה בקופליני (Kopaliny), והיא היתה כיסוי לפעילות תנועתית ומחתרתית.

דר' היה מפעילי תנועות הנוער שמראשית המלחמה גרסו שאין ליהודים סיכוי להישרד בשלטון הכיבוש הנאצי, וגישה זו הכתיבה עמדות רדיקליות וקיצוניות בשיטות הפעולה. באוגוסט 1942 היה דר' ממייסדי 'החלוץ הלוחם', הארגון הלוחם של הנוער היהודי החלוצי בקרקוב, וחבר מיפקדתו. הוא היה מופקד על הקמת ה'משרד הטכני' לזיוף תעודות (יציאה וכניסה חופשית לגטו) לחברים ולמכירת תעודות כאלו לשם מימון קניית נשק. הוא גם ערך את בטאון המחתרת 'החלוץ הלוחם'. בינואר 1943 נתפס דר' ונכלא במונטלופיך, ומיד אירגן לחבריו בכלא חוגים לתנ"ך וכדומה. ב-29 באפריל 1943 נמלט מהכלא, נפגש עם אשתו גוסטה, שאף היא נמלטה ממונטלופיך, ופתח בפעילות פרטיזנים ביערות וישניץ (Wisnicz). שם גם חידש את הוצאת 'החלוץ הלוחם', ובו קרא לשרידי הצעירים היהודים ביער להתנגדות פעילה לגרמנים, לאחרוני יושבי הגטאות – למלט את נפשם, ולפולנים – לחדול מלהסגיר יהודים. הוא גם סקר, למען ההיסטוריה, את תולדות המחתרת החלוצית. ב-8 בנובמבר 1943 נתפס דר' בידי הגרמנים, וכנראה נרצח.